

Iskolahajók regattája

2012. július 5-én a Bretagne-i St. Malóban elkezdődött az idei Tall Ships Race. A versenyben részt vevő népes tall ships flotta először Lisszabonban, majd a spanyol Cadizban kötött ki. Visszafelé északnak hajóztak, La Coruna után augusztus közepén az írországi Dublinban zárult a verseny.

HORVÁTH CSABA

A Tall Ships Race – azaz a klasszikus vitorlázati iskolahajók legnagyobb éves versenye – nyaranta más-más útvonalon kerül megrendezésre.

Jelen

Az idei verseny indulóikikötője a breton Saint Malo volt. A hatalmas gránitszikla tetején álló városka nem csupán történelmi és kalózzokkal színezett múltjáról, vagy a magas kőfallal körülvett óváros hangulatos, zezugos és szűk utcáskáiról híres, hanem arról is, hogy itt tapasztalható a Földön az egyik legnagyobb árapály ingadozás: szökőárkor (új-, illetve telihold idején) 12-13 méter magas a dagály szintje. A zsilipekkel lezárt belső kikötőbe csak dagály környékén lehet be- vagy kihajózni, de akkor is igen nagy óvatossággal, mert a partszakaszt veszélyes sziklák övezik: csupán egyetlen szűk csatorna vezet a kikötő bejáratához.

A kikötőben 59 kisebb-nagyobb vitorlás iskolahajó gyülekezett július 5-én. A marina igazi látványossága a „Nagy Hármás”, a lengyel Dar Młodzieży, az orosz lobogó alatt hajózó Mir és a spanyolok négyárbocosa, a Juan Sebastian Elcano volt.

A Saint Malo-i kikötőbe rajt előtti napon érkezett Balogh Bálint (24), a legelső magyar trainee, aki a Sail and Life Training Association Hungary (S.A.L.T.) szervezésében és az ománi szultánság ösztöndíjának segítségével vehetett részt a Tall Ships Race-en. A belga Antwerp Flyerre hajózott be. A C-osztályú bermuda szlúp 27,4 m hosszú, 20 fős legénységéből 16 trainee, azaz vendéggyakornok legénység. Bálint az első magyar volt a fedélzeten. Indulás előtt nem túl sok ideje volt, csak egy sort tudott ími: „Az Antwerp Flyeren jó társaság van. Ma éjfélkor futunk ki; mivel a rajt 160 mérföldre van innen, ezért utoljára indulunk, mert gyorsabbak vagyunk a többi hajónál.”

Később a Biscayai-öblön keresztül tett útrajról ezeket írta: „Az őrégem hajnal 4-től reggel 8-ig tartott. Az őrégben kormányoztunk, navigáltunk és a vitorlákat trimmeltük. Minden hajnalban teljes sötétségben keltem, csak hat óra után kezdett pirkadni. Általában nem volt ▶▶

Fotó: Horváth Csengeley

Fotó: Horváth Csengeley

Fotó: Horváth Csengeley

Fotó: Sall István/Innervision

felhős az ég, így esodálaltos napfelkelésben gyönyörködhattunk. Ötnapos utat követően szintén hajnalban érkezünk meg Lisszabon elé, ahogy a város felett kelt fel a nap. Este kezdődött a kikötői fesztivál, amin a hajók legénységén kívül a városba látogató turisták tömege is részt vett. Megnézhettem a többi hajót, találkoztam a legénységükkel."

De nem csak a hajón, a parton is találkozhatunk magyar honfitársakkal. Az óvárosban dolgozó magyar fiatalember, Ádám Béla megosztotta velünk az élményeit és a fotóit is: „Az idő rövidege miatt nem tudunk minden hajót alaposabban szemügyre venni. A látogatók számára megnyitott, ún. open boatokra fókuszálva haladtam sorban, de mint az már lenni szokott, ezek előtt persze hatalmas sorokban várakozott a kikötőt ellepő emberek áradata. A spanyol flotta gyöngyszeme, a Juan Sebastian de Elcano négyárbocos szkúner fogott meg leginkább. Gyönyörű a spanyolok hajója, mindenütt címerek, domború részfelületek gamma-díja. Magával ragadott az egyenruhák forgataga, a matrózok és a tisztek viselkedése, fűszerrelve azzal a kis mediterrán beütéssel...”

A kikötői fesztiválon több száz résztvevő színes, saját maga által készített kosztümben vo-

nult végig a városban a legénységi parádé során. A hajók nemzetközi legénységeinek részvételével, sporteseményekkel ünnepelték a versenyt. Különléle díjakat osztottak, mint például: a leglátványosabb körülmények között érkező, a legidősebb, a legtávolabbról érkező hajó, vagy a legjobb legénység a Crew Parade-on...

A nagy vitorlások július 8-án a déli, majd az esti dagály idején, a zsilipek mellett hatalmasra duzzadt nézőközönség soraiban hagyták el a kikötőt. Jó északnyugati szélben vághattak neki a Biscayai-öbölnek, a TSR 2012 Lisszabonig tartó 820 mérföldes első szakaszának, ahol július 19-én kezdődtek a programok: kikötői fesztivál, a legénységek parádéja és esti partik sora. 21-én itt szállt be a vadonatúj német Alexander von Humboldt II-re a magyar csapat másik négy tagja, hogy a verseny második szakaszán Lisszabonból Cadizba hajózzon, majd onnan vissza Lisszabonba. Cadizból La Corunáig a hajók nem versenyeztek, ezt a szakaszt „Cruise-in-Company”, azaz túraszakasz-nak hívták.

Szőllősi Évi (21) az egyetlen hölgy volt a magyar csapatban: „Mielőtt vitorlát bontottunk volna, a tapasztaltabbak néhány fontos hajós

kifejezést tanítottak nekünk németül. Ez nem volt egyszerű feladat, de pár nap után már mindenki gond nélkül ordította a különböző hajózási utasításokat (németül, persze). Mi a nulla-négyes őrsgébe kerültünk. Megtanultuk, hogyan kell az éjszakai sötétségben navigálni. Igen izgalmas volt a nap, hisz ez volt az első alkalom, hogy vitorlát bontottunk. A nap első feladata a riadó begyakorlása volt. Mindenkinek fel kellett rohannia a fedélzetre, ahol igazi tűz égett. A legénység azt szimulálta, hogyan lesz úrrá a lángokon.”

Király Márton (20): „Megkezdődött a rendszeres szolgálat, három őrsgébe osztottak bennünket. A fedélzeti munkák mellett néhányan a konyhán dolgoznak Backschafterként, azaz segédszemélyzetként, segítik a szakácsokat és takarítanak. Mindennap másra kerül majd a sor. A tengeren a napok meglehetősen egyformák. Az ember csak eszik, alszik és dolgozik. (Igaz, közben azért dumálsz a többiekkel, olvashatsz, vagy éppen kártyázhatsz is...) Persze jól mulattunk közben, és még delfinet is láttunk.”

Bujdosó Levente (17): „Új barátokat szereztem, négy portugált és egy spanyolt, Nil Rodést. A fedélzeten Carl, az állandó sze-

A mezőny Lisszabonban

További képek és videók találhatóak a www.dimag.hu/vitorlaszazas/olaszok

A 2011-ben épült Alexander von Humboldt II (bal oldalt)

Bujdosó Levi és Horváth Gergő az orrárhocon

mélyzet fedélzetmestere irányított. Sokszor kellett a köteleket rendezni, mert manőverek után a vitorlák kötelei szerteszét heverték a fedélzeten. Megtanultuk, hogyan kell a köteleket megkötni a kötélűskén, és hogyan kell felkanikázni rá a maradék köteleket. Az éjszakák során a hajó orrában a tengert kellett figyelni. Bár nyár közepe volt, tetőtől talpig meleg ruhában voltunk, mégis odafagyunk a korlát-hoz. Nem látnak mászt, csak a sötét óceánt és a holdat, meg a hajónk mellett elmotorozó teherhajó apró fényeit. Egyébként pedig boldog voltam, mert soha nem éreztem magam rosszul a tengeren."

Horváth Gergely (17): „Nagyon vártam már ezt az utazást az óceánon, sok más fiatal társa-

ságában egy hihetetlenül nagy vitorlás. Nagy verseny nagy hajókkal. A hajón az első nap szinte mindenki ismeretlen, akiktől aztán az utolsó nap barátokként búcsúztunk el. Micsoda átváltozás! ...Amikor elsőnek másztam fel az árbocra, nagyon izgatott voltam, és egy kis félelem is volt bennem, de amikor már sokadszorra másztam a magasba, olyan megszokottá vált, mint a zoknim felhúzása. A vitorlarudakon a lábáló köteleken állva igen csak labilis az ember helyzete, de ha egyszer megtalálja a helyes testtartást, biztonságban érzi magát úgy is, ha mind a két kezével a vitorlát emeli vagy köti le a rúdhoz. Persze ilyenkor mindenki biztonsági hevedert visel. Az éjszakai őrég során arra is alkalmam nyílt, hogy egyedül kormányozzam a hajót egy egész órán keresztül. Egyedül! Egyedül ezt az irgalmatlan nagy hajót, több mint 70 emberrel a fedélzetén!"

La Corunából ismét a Biscayai-öblön át vezetett az út, a viharos hátszeles szakasz a keresztvitorlázatú hajók alaposan kihasználta. A záró eseményre Dublinban került sor augusztus 26-án.

Múlt és jövő

1956 júliusában Bernard Morgan nyugalmazott londoni ügyvéd alapította a Sail Training International Race Committee-t azzal a céllal, hogy tisztelegjen a hajdani klasszikus vitorlás hajók előtt, és a dél-angliai Torbay-ből Liszszabonba tartó versennyel emléket állítson a vitorlás hajózás letűnt korszakának. A legelső Tall Ships Race-en 20 klasszikus vitorlázatú, még működő, régi hajó vett részt. Ezzel azonban ahelyett, hogy lezárta volna a régi vitorlások megfakult aranykorát, a nagyvitorlások új hajnalának előfutára lett. Roppant nagy volt az érdeklődés a hajók és a verseny iránt, így a szervező Sail Training International Race Committee a sikerre alapozva a következő években további versenyek szervezésén dolgozott. Az azóta eltelt több mint fél évszázadban sok új iskolahajó épült – kicsik és nagyok –, valamint régi hajók, öreg teherhajók, halászhajók és kiselejtezett vilá-

gítóhajók fönixmadárként hamvaikból keltek új életre, hogy iskolahajóként folytassák új pályafutásukat. A nagyhajós versenyek és ezzel együtt a versenyen kívüli tréningek is igen nagy népszerűsége tettek szert. Az STI kisebb, tavaszi és őszi versenyeket is rendez. Jövő szeptemberben a Földközi-tengerre jönnek a hajók, a Mediterranean Tall Ships Regatta 2013 rendezvényt Barcelona és Toulon között tartják. 2014 tavaszára tervezik a Black Sea Tall Ships Regattát, őszre az Iberian Sea Tall Ships Regattát. Reményeink szerint a hajók az Adriára is eljutnak, a S.A.L.T. és a Sail Training Association Croatia (STAC) közösen azon fáradozik, hogy 2015 májusában elrajtoljon az Adriatic Tall Ships Regatta, mely olasz és horvát kikötőket fog érinteni.

Kiseb helyi versenyek a nagy eseményeken kívül is zajlanak. Persze Európán kívül is folynak versenyek, mint Ausztráliában és Új-Zélandon, valamint az USA-ban és Kanadában, sőt Kínában (a tervek között szerepel a China Seas Tall Ships Regatta) is. 2017-re tervezik a Tall Ships Canada transzocéáni versenyt, mely Kanada 150 éves múltja előtt tiszteleg majd.

Az európai Tall Ships Race tehát három irányban is jelentős fejlődést idézett elő: először is megsokszorozta és megfiatalította a Tall Ship flottát, másodsor világszerte életre keltette a nemzeti iskolahajó szövetségeket, harmadszor pedig további versenyeknek, kikötői eseményeknek és fesztiváloknak szolgált mintaképpül.

A magyar fiatalok az Alexander von Humboldt II fedélzetén

A spanyol María a magasban

Madártávlatból az Alexander von Humboldt II